

Nie jest to doręczenie w trybie art. 15 zzs⁹ ust.2 i 3 ustawy z 2 marca 2020 r.

Sygn. akt III AUa 403/21

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. decyzją z 19 czerwca 2020 r. odmówił P. P. prawa do świadczenia postojowego. Wskazał, że wnioskodawca złożył wniosek 5 czerwca 2020 r. (data wpływu do ZUS), zaś z danych zaewidencjonowanych w ZUS wynika, że od 1 czerwca 2020 r. jest on zatrudniony na podstawie umowy o pracę. Na dzień 5 czerwca 2020 r. (dzień złożenia wniosku) wnioskodawca posiadał inny tytuł do ubezpieczeń społecznych.

W odwołaniu od tej decyzji P. P. zarzucił błąd w ustaleniach faktycznych, a wskutek tego – wydanie błędnej decyzji.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania.

Sąd Okręgowy w Olsztynie wyrokiem z 20 stycznia 2021 r. zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał odwołującemu prawo do świadczenia postojowego.

Sąd Okręgowy ustalił, że P. P. złożył wniosek o świadczenie postojowe 5 czerwca 2020 r. Wypłacie miało podlegać świadczenie za maj 2020 r. Od 1 czerwca 2020 r. wnioskodawca jest zatrudniony na podstawie umowy o pracę. W maju 2020 r. wnioskodawca nie podlegał ubezpieczeniom społecznym z innego tytułu.

Sąd odwołał się do art. 15zq ustawy z 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem (...)19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (dalej: ustawa (...)). Nie podzielił stanowiska organu rentowego, zgodnie z którym na dzień składania wniosku wnioskodawca podlegał ubezpieczeniom społecznym z innego tytułu (umowa o pracę od 1 czerwca 2020 r.).

W ocenie Sądu Okręgowego intencją prawodawcy, co wynika z literalnej wykładni przepisu art. 15zq, było wykluczenie z kręgu beneficjentów tych świadczeniobiorców, którzy podlegaliby ubezpieczeniom społecznym z innego tytułu w miesiącu, za który chcieliby pobierać świadczenie postojowe. Zdaniem Sądu, potwierdza to także porównanie per analogiam treści przepisów odnoszących się do innych świadczeń socjalnych związanych z przeciwdziałaniem epidemii, a więc m.in. dodatku solidarnościowego. Zgodnie bowiem z art. 7 ust. 2 ustawy z 19 czerwca 2020 r. o dodatku solidarnościowym (Dz.U. 2020, poz. 1068) ocena spełnienia warunków niezbędnych do przyznania prawa do dodatku oraz same jego nabycie następuje na dzień złożenia wniosku. Sąd zauważył, że tożsamy zapis nie występuje ani w art. 15zq ustawy (...), ani też w przepisach towarzyszących. Kierując się zasadą racjonalnego ustawodawcy, Sąd Okręgowy uznał, że gdyby celem ustawodawcy byłaby ocena spełnienia warunków niezbędnych do przyznania prawa do świadczenia postojowego na dzień złożenia wniosku, to zapis taki znalazłby się w kolejnym ustępie art. 15zq ustawy (...) (czy też w artykułach następnych). Wobec braku takiego przepisu, Sąd I instancji uznał, że ocena warunków powinna nastąpić nie na dzień składania wniosku, lecz wobec okresu, za który wnioskodawca chce pobierać świadczenie.

Mając na uwadze to, że w miesiącu, za który wnioskodawca ubiegał się o świadczenie, nie posiadał innego tytułu do ubezpieczenia społecznego, Sąd zmienił decyzję w ten sposób, że przyznał mu prawo do świadczenia postojowego za maj 2020 r., o czym orzekł na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. złożył apelację od wyroku Sądu Okręgowego. Zaskarżył wyrok w całości i zarzucił naruszenie przepisów prawa materialnego art. 15zq ust. 1 ustawy z 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem (...)19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz.U. z 2020 r., poz. 374 ze zm.), w brzmieniu obowiązującym na dzień wydania decyzji, poprzez jego błędną wykładnię i uznanie, że wnioskodawca, mimo podlegania ubezpieczeniom społecznym z tytułu umowy o pracę od 1 czerwca 2020 r., spełnia warunki do przyznania prawa do świadczenia postojowego, podczas gdy prawo takie nie może zostać ustalone.

Wskazując na ten zarzut, organ rentowy wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości, tj. o oddalenie odwołania, oraz zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego za drugą instancję według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja była niezasadna i podlegała oddaleniu.

Ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd Okręgowy nie były sporne i znajdowały należyte oparcie w materiale sprawy, w związku z tym Sąd Apelacyjny przyjął je za własne. Sąd Apelacyjny podzielił również ocenę prawną dokonaną przez Sąd pierwszej instancji.

Poza sporem pozostawało, że wnioskodawca złożył wniosek o świadczenie postojowe 13 maja 2020 r., w którym wykazał przychody za kwiecień 2020 r. Świadczenie to zostało mu wypłacone 15 maja 2020 r. 5 czerwca 2020 r. złożył kolejny wniosek o świadczenie postojowe, oświadczając, że jego sytuacja materialna wykazana we wniosku o świadczenie postojowe nie uległa poprawie. Wypłacie miało podlegać świadczenie za maj 2020 r., w którym wnioskodawca nie podlegał ubezpieczeniom społecznym z innego tytułu.

Zgodnie z art. 15zq ust. 5 pkt 3 ustawy z 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem (...)19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2020 r., poz. 374 ze zm., zwanej dalej ustawą o (...)) świadczenie postojowe przysługuje osobie wykonującej umowę cywilnoprawną, jeżeli nie podlega ubezpieczeniom społecznym z innego tytułu. Pozostałe przesłanki, takie jak wykonywanie umowy zlecenia (art. 15zq ust. 1 pkt 2), wystąpienie przestoju w prowadzeniu działalności przez zleceniodawcę, z którym została zawarta umowa cywilnoprawna na skutek wystąpienia (...)19 (art. 15zq ust. 3), zawarcie umowy przed dniem 1 kwietnia 2020 r., nieprzekraczanie przez przychody z umowy cywilno-prawnej w miesiącu poprzedzającym miesiąc, w którym został złożony wniosek o świadczenie postojowe, 300% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia (art. 15zq ust. 5 pkt 1 i 2) zostały spełnione.

Spór w sprawie koncentrował się wokół interpretacji art. 15zq ust. 5 pkt 3 ustawy o (...), który wskazuje, że świadczenie postojowe przysługuje osobie wykonującej umowę cywilnoprawną, jeżeli nie podlega ona ubezpieczeniom społecznym z innego tytułu. Sąd Okręgowy słusznie wywiódł, że okoliczność istnienia innego tytułu ubezpieczenia w momencie składania wniosku nie pozbawia odwołującego świadczenia postojowego, jeżeli taki tytuł nie istniał w okresie, którego dotyczy wniosek. Przepis art. 15zq ust. 5 pkt 3 ustawy o (...) należy umieścić w kontekście całej jednostki redakcyjnej art. 15zq. Ustawodawca w ust. 3 wskazuje, że świadczenie postojowe przysługuje, gdy w następstwie wystąpienia (...)19 doszło do przestoju w prowadzeniu działalności, odpowiednio przez osobę prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą albo przez zleceniodawcę lub zamawiającego, z którymi została zawarta umowa cywilnoprawna. Jest to podstawowy warunek przyznania świadczenia postojowego, określający zdarzenie prawne (prześtój) mające miejsce w przeszłości w stosunku do daty złożenia wniosku. Przepis art. 15zq ust. 5 wymienia pozostałe przesłanki w odniesieniu do tego zdarzenia, w tym zawarcie umowy cywilnoprawnej przed dniem 1 kwietnia 2020 r., kryterium wysokości wynagrodzenia oraz niepodleganie ubezpieczeniom społecznym z innego tytułu przez osobę, której dotyczy wniosek.

Dodatkowym argumentem uzasadniającym taką wykładnię jest zawarty w przepisie art. 15zs ust. 7 ustawy o (...) zapis odnośnie terminu na złożenie wniosku. Przepis ten przewiduje 3-miesięczny termin na złożenie wniosku o świadczenie postojowe licząc od miesiąca, w którym został zniesiony ogłoszony stan epidemii. Należy uznać za sprzeczne z zasadami logicznego rozumowania stanowisko, że osoba, która spełnia wszelkie przesłanki przyznania świadczenia postojowego miałaby zwlekać z podjęciem nowego zatrudnienia, aż do momentu wydania decyzji przez organ rentowy. Ustawodawca nie formułuje ograniczeń co do możliwości podjęcia dalszego zatrudnienia przez wnioskodawcę po okresie, w którym nastąpił prześtój. Wprowadza natomiast mechanizm gwarantujący świadczenie postojowe po spełnieniu określonych przesłanek w okresie, który obejmował prześtój. Zaradność życiowa nie powinna być okolicznością, która prowadzi do gorszego traktowania odwołującego oraz prowadzenia przez organ rentowy obciążonego wadami procesu wykładni na niekorzyść odwołującego.

Przepis art. 15zq ust. 5 pkt 3 ustawy o (...) dotyczy okresu postoju w wykonywaniu umowy cywilnoprawnej, za który należy się świadczenie postojowe. Okres będący przedmiotem wniosku nie może być utożsamiany z momentem złożenia wniosku. Zmiana sytuacji faktycznej nie dezaktualizuje wystąpienia określonych zdarzeń w przeszłości, z którymi ustawodawca wiąże określone uprawnienia i nie nakłada ograniczeń związanych z taką zmianą. Bezsportna okoliczność niepodlegania ubezpieczeniom społecznym z innego tytułu przez odwołującego w okresie od 1 maja 2020 r. do 31 maja 2020 r. i subsumpcja pod normę prawną rekonstruowaną na podstawie art. 15zq ustawy o (...) pozwala przyjąć, że zarzuty przedstawione przez organ rentowy w apelacji były bezzasadne.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację organu rentowego.

Barbara Orechwa-Zawadzka